

ICEE – International Committee of Exhibition and Exchange
23.-26. lokakuuta 2012, Royal Ontario Museum, Toronto, Kanada
Carina Jaatinen

Matkaraportti vuosikokouksesta

ICOMin näyttelyvaihtokomitean vuosikonferenssin teemaksi oli valittu ICOMin strategisia painopisteitä seuraten nuoret ammattilaiset – Young Professionals and their future in an Ever Changing Museum Environment. Tavoitteena oli siis edistää nuorten ja kokeneempien ammattilaisten vuoropuhelua ja siten pohtia museo- ja näyttelytyön tulevia haasteita. ICEE myös tuki taloudellisesti useiden nk. kehittyvistä maista saapuvien nuorten ammattilaisten osallistumista konferenssiin.

Bileitä, puuhaa ja WAU-arkkitehtuuria

ICEEn kolmipäiväisen konferenssin esitelmät ja puheenvuorot heijastelivat suomalaisillekin museoille tuttuja kysymyksiä: miten museot perustelevat yhteiskunnalle olemassaolonsa, millä strategioilla ne selviytyvät olemassa olon kilpailusta ja miten ne onnistuvat puhuttelemaan ja tavoittamaan tämän päivän yleisöjä.

Isäntämme Royal Ontario Museum (ROM) on Kanadan suurin luonnontieteellinen ja maailmankulttuureja esittelevä museo. Museon Vice President ja Gallerioiden kehittämisestä vastaava Dan Rahimi kertoi key note –puheenvuorossaan, miten ROM vastaa nykypäivän haasteisiin. Ensinnäkin itse museorakennus sai uuden WAU-sisäänkäynnin vuonna 2007, kun arkkitehti Daniel Liebeskindin suunnittelema laajennus nimeltään The Crystal valmistui. Näyttävällä laajennuksella museolle pyrittiin luomaan avonaisempi ja saavutettavampi sisäänkäynti niin visuaalisesti kuin teknisesti. Fyysisen ilmeen muuttamisen lisäksi museon pysyvät näyttelyt (galleriat) on järjestetty ja nimetty uusiksi tavoitteena tehdä niistä aiempaa kävijäystävällisempiä. Erityinen ylpeydenaihe museolle ovat uudet Hands-on Galleriat: Earth, Around the World ja Close to home. Näissä gallerioissa kävijät saavat tutustua kokoelmiin, tutkimustyöhön, kosketeltaviin esineisiin ja rekonstruktioihin. Museo on avannut oviaan kaupunkilaisille myös aivan uudella tavalla: perjantai-iltaisain ROM kutsuu kaupunkilaiset Friday Night Live –klubiin syömään, juomaan, tanssimaan - ja viettämään aikaa museossa. Asiakkaita on kuulemma riittänyt jonoksi asti.

Identiteettipohdintaa korotetulla vaikeusasteella

Ohjelmassa esitettiin myös haasteellisempia kysymyksiä, kuten miten me voimme osaltamme parantaa maailmaa ja mikä tehtävä meillä voi olla esimerkiksi yhteiskunnallisissa kriiseissä. Erityisen mielenkiintoisen puheenvuoron tästä näkökulmasta piti kreikkalainen Philippos Mazarakis-Ainian, joka toimii Unescon alaisuudessa toimivan Imagining the Balkans –näyttelyprojektin koordinaattorina.

Imagining the Balkans –projektin ideana on ollut tuoda yhteen ja lähentää alueen eri kansallisuuksia tuottamalla yhteinen kiertonäyttely, joka esittelee Balkanin alueen identiteettiä ja historiaa 1800-luvulta lähtien. Tavoitteena on, että näyttely avataan ensimmäisen kerran huhtikuussa 2013 Sloveniassa, Kaakkois-Euroopan kulttuuriministerien kokouksessa. Projektin yhteistyökumppaneita ovat Albania, Slovenia, Bosnia ja Hertsegovina, Bulgaria, Kroatia, Kypros, Kreikka, Montenegro, Makedonia, Romania, Serbia, Saksa ja Turkki – joka maasta on mukana tärkeimmän kansallisen historiallisen museon edustajat. Hanke on Mazarakis-Ainianin mukaan poikkeuksellisen hankala – identiteetti-kysymykset sinänsä ovat aina vaikeita, mutta tässä tapauksessa eri kulttuurien ja kansojen väliset suuret jännitteet tuovat hankkeeseen oman latauksensa. Hankkeen aluksi haasteena oli löytää yhteinen näkemys näyttelykonseptista ja sen

pääsisällöistä. Vaikka mm. suuri osallistujajoukko ja maantieteelliset etäisyydet tuottavatkin hankkeeseen vielä omat haasteensa, Mazarakis-Ainianin esittelemät suunnitelmat näyttivät kuitenkin näyttelyammattilaisen silmään tunnistettavilta – näyttelysuunnittelun prosessi on periaatteessa aina sama – tapahtuu se sitten missä päin maailmaa tahansa ja millä kokoonpanolla tahansa. Lisätietoja hankkeesta: http://www.unesco.org/new/en/venice/about-this-office/single-view/news/preparing_for_imaging_the_balkans_the_exhibit_that_will_travel_the_south_east_european_region/

Kaikki kengistä

ICEEn kolmipäiväisestä ohjelmasta yksi päivä on perinteisesti varattu ekskursioille alueen museoihin.

Itse vierailin ryhmäni kanssa Bata Shoe Museumissa, joka yllätti sympaattisuudellaan. Opimme, että maailmassa ei yllättäen ole kovin monta kenkämuseota, ja Bata on ainoa Pohjois-Amerikassa. Museo on yksityinen ja se perustuu nyt noin 80-vuotiaan rouva Sonja Batan keräämiin kokoelmiin. Rouva Batan puoliso, Thomas J. Bata, oli tunnettu tsekkiläinen kenkätehtailija, joka muutti toisen maailmansodan alussa Kanadaan. Batan tehtaot Tšekkoslovakiassa kansallistettiin, mutta herra Bata käynnisti Pohjois-Amerikassa uuden kenkätehtaan, josta kasvoi vähitellen maailmanlaajuinen yritys.

Bata Shoe museumin kokoelmia kartutetaan yhä ja tällä hetkellä kenkiä on kokoelmissa noin 10 000. Saimme kierroksellamme käydä katsomassa myös kenkien säilytystiloja ja sieltähän löytyivät myös suomalaiset virsut.

Rouva Bata on itse ollut aktiivisesti perustamassa museota, ja häkellyttävää kyllä, edelleenkin toimii museon primus motorina vierailien museossa lähes päivittäin. Museota meille esitellyt henkilö kertoikin, että museo on uusien kysymysten äärellä, kun vähitellen rouva Batan rooli väistämättä pienenee. Pienen ja mutta erittäin hyvin toteutetun museon tulevaisuus on avoin. Lisää museosta www.batashoemuseum.ca

Markkinapaikalla jälleen kerran

Olen toiminut ICEEn hallituksessa viisi vuotta ja tehtävänäni oli jälleen kerran järjestää konferenssiin perinteisesti kuuluvat Marketplace of Exhibitions –osio. Markkinapaikalla museot ja yritykset saavat esitellä ja markkinoida lyhyesti kiertonäyttelyhankkeitaan ja –suunnitelmiaan. Monet museo- ja näyttelyalan ammattilaiset tulevat konferenssiimme nimenomaan kuullakseen uusimmista projekteista ja luodakseen kontakteja heitä kiinnostavien tahojen kanssa. Tänä vuonna listallani oli 8 puhujaa ja näyttelyhankkeiden aiheet vaihtelivat amerikkalaisesta taiteesta Viikinkeihin ja dinosauruksista Titaniciin ja Gladiaattoreihin. Tarkempia tietoja näyttelyhankkeista voi kysyä minulta carina.jaatinen@espoo.fi

Näkymiä tulevaan: ICEE Suomeen!

Vuonna 2013 ICEEN konferenssi järjestetään muiden komiteoiden tapaan Rio de Janeirossa, ICOMin triennaalin yhteydessä. Mutta vuonna 2014 on odotettavissa suomalaisten näkökulmasta jotain toivottavasti vielä Rioakin mielenkiintoisempaa: sain kunnian tuoda ICEEn konferenssin tuolloin Suomeen! Tavoitteena on järjestää ainutlaatuinen kolmipäiväinen konferenssi uudella konseptilla, yhteistyökumppaneina Tampereen ja Mäntän museot. Tarkoituksena on tuottaa yhtäältä hedelmällinen ja innostava kohtauspaikka kotimaisille ja kansainvälisille näyttelyalan ammattilaisille ja toisaalta pohtia yhdessä oman työmme haasteita uusimpien ja mielenkiintoisimpien hankkeiden valossa. Siihen tapahtumaan toivotan kaikki tervetulleiksi osallistumaan! Mutta siitä lisää Rion jälkeen.

<http://network.icom.museum/icee>